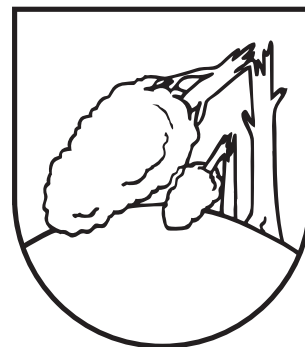

Polomské noviny

Ročník XX. č. 3 nepredajné október 2015

„Križ je znakom spásy...“

Dňa 20. septembra v nedeľu v popoludňajších hodinách, aj keď nám počasie veľmi neprialo, zažila Súľovská ulica spoločnú liturgickú slávnosť oboch vierovyznaní. Pred domom č. 100 sa uskutočnilo požehnanie obnoveného križa. Obrad sa začal peknou piesňou ku svätému križu, ktorú zaspieval evanjelický zbor, pod vedením pani farárky Mgr. Janky Maťovej. Obrad, ktorý previedol katolícky správca farnosti, pokračoval čítaním Božieho slova s príslušnou modlitbou a požehnaním. V modlitbe bola prosba, aby Pán požehnal tento križ, aby nám bol ochranou a priviedol nás k spásy. Má upevňovať našu vieru a má nám dať silu konať dobré skutky a priniesť vykúpenie. Má nám byť útechou v žiali a štítom i zbraňou proti všetkým nástrahám Zlého. Záver obradu ukončil evanjelický zbor piesňou „Blíž k tebe Bože môj.“ Starší žijúci pamätníci spomínajú, že pôvodne na tomto mieste stal križ. Na jeho podstavci bola vytesaná veta, že ho venovala rodina Benedikova. Ľudia, ktorí išli peši, alebo na vozoch, sa v minulosti radi na chvíľu pri ňom zastavili. Dali čiapku z hlavy, pomodlili sa a pokračovali na svojej ceste. Koľkokrát práve modlitba pred križom im dávala silu povstať a ísť v živote ďalej. Križ bol pre nich symbolom viery nádeje a lásky a zostáva taký aj pre nás súčasníkov. Je pre nás symbolom spásy. Za totality v r. 1968 pri výstavbe cesty, bol križ značne poškodený a odstránený. I miesto na ktorom stál, bolo zasypané zeminou. Vďaka rodine Márii a Ferdinandovi Soltészových, ktorí dali opraviť tento križ, sa nezabudlo na pekné kresťanské tradície.

cie. Za technickej pomoci nášho Obecného úradu a pána starostu Ing. Miroslava Michalku, bol osadený križ na svojom pôvodnom mieste. Všetkým menovaným i nemenovaným, ktorí sa o to pričínili a zúčastnili sa na tejto slávnosti, patrí úprimná vďaka a Pán Boh zaplať!

JUDr. Mgr. Štefan Magut, PhD.,
katolícky správca farnosti

Podpredseda vlády SR a minister vnútra SR JUDr. Róbert Kaliňák v Gemerskej Polome

V nedeľu 4.10.2015 sa naša obec stala jednou z viac ako 500 miest a obcí, ktorých dobrovoľné hasičské zbory boli obdarené novúčičkou hasičskou technikou. Nové hasičské auto – IVECO DAILY prišiel odovzdať pán podpredseda vlády SR a minister vnútra SR JUDr. Róbert Kaliňák spolu s členmi výboru dobrovoľnej požiarnej ochrany SR (DPO SR). Podľa slov pána ministra, je toto auto poďakovaním sa všetkým dobrovoľným hasičom a zároveň aj veľký záväzok a motivácia, nielen pre súčasné ale aj pre budúce generácie, pokračovať v tomto krásnom poslaní aj naďalej. Rovnako aj pre nás je táto veľká udalosť „hnacím motorom“, neustále pokračovať v našej veľkej snahe o znovuzrodenie nášho DHZ. Verím, že aj prostredníctvom toho sa nám podarí vzbudiť väčší záujem o našu činnosť a opäť rozšíriť naše rady o nových, ale aj staronových členov, aby sme našu techniku mohli využívať čo najlepšie a čo najviac, no samozrejme čo najmenej k ostrým zásahom.

Janka Ferenčková

Otvorenie školského roka

Dňa 2.9.2015 sa uskutočnilo slávnostné otvorenie školského roka 2015/2016. Keďže nám prišlo aj počasie, nový školský rok sme začali spolu s pánom starostom Ing. M. Michalkom v parku pred ZŠ, kde sme srdečne privítali nielen našich najmladších žiakov, prvákov, ale i všetkých ostatných žiakov a nové učiteľské posily. Mgr. Filip Gallo je novým učiteľom telesnej a športovej výchovy a zároveň bude vyučovať techniku a svet práce. Po materskej dovolenke sa k nám vrátila pani vychovávateľ-

ka Bc. Jana Grešková, ktorá bude mať na starosti v školskom klube detí prvákov a štvrtákov. Ponúkame maximálny profesionálny výkon zo strany pedagogických zamestnancov, garantujeme kvalitný výchovno-vzdelávací proces a od rodičov očakávame dobrú komunikáciu a vzájomnú spoluprácu. Prajeme všetkým žiakom v novom školskom roku veľa úspechov, 10 mesiacov plných zaujímavých projektov, súťaží, hier, spoločenských a športových podujatí.

- príspevok ZŠ -

Narodili sa

*Spinkaj až po úsvit bledý
s hlávkou v páperí
a keď slnce vstane,
vtedy vzhľadni k materi.*

Karin Čerčerová
Alexandra Červenáková
Michaela Červenáková
Natália Číková
Danka Ďuričková
Olivia Feriová
Daniela Gunárová
Patrícia Kučeráková
Zdenka Kučeráková
Katarína Lányiová
Tamara Očkaíková
Michaela Smolková

Vitajte medzi nami!

Uzavreli manželstvo

*Pozri sa mi do očí,
sú v nich hviezdy,
čo padajú ti k nohám.
Dám ti moju lásku
na všedný deň
i na nedeľu mám,
pre teba jej bude...
vezmi moju lásku
v nej sú všetky hviezdy
pre skutočný sen.*

Zoltán Kučerák
♥ Daniela Anderková

Michal Madáč
♥ Veronika Kis Bodnárová

Srdečne blahoželáme!

Spoločenská kronika k 30. 09. 2015

Životné jubileá oslávili

*Nestačíme držať krok
sami so sebou
kdesi sa podeli naše sily
zbytočne ich hl'adáme
pred zrkadlom
a márne vzdycháme nad svetom
že sa prirýchlilo otočiť
a uskoruje naše dejiny
v jedinej knihe bez nákladu
nečitateľnej odzadu
lebo každý deň jej
pribúdajú útroby
no skloniť sa
pred uplynutím času
nám rozum nedovolí.*

Srdečne blahoželáme!

95 rokov
Zuzana Ďuránová
rod. Dovcová
90 rokov
Zuzana Dovalová
rod. Zatrochová
80 rokov
Emília Ďuričková
rod. Červenáková
75 rokov
Ján Ďuriček
Gejza Gunár
70 rokov
Ondrej Mikláš
Ružena Špernogová
rod. Špernogová

„Kto ťa poznal, spomenie si, kto ťa mal rád, nezabudne“

Dňa 03. 11. 2015
by sa dožil 70. narodenín
naš drahý manžel, otec,
starý otec, brat, príbuzný a známy

Emil Ferenčík.

S úctou a láskou spomína milujúca rodina.
Ďakujeme všetkým, ktorí nezabudli a spomínajú spoločne s nami.

Z Tvojich očí žiarila láska a добрota,
budeš nám chýbať do konca života.
Hoci si odišiel, žiješ stále, lebo neumiera ten,
kto žije v našich srdciach a bol milovaný.

Dňa 05. 09. 2015 uplynul rok,
keď nás navždy opustil náš milovaný
manžel, otec, starý otec a príbuzný

Ján Dovica.

S úctou a láskou spomína manželka,
dcéry s rodinami a ostatní príbuzní.

Zomreli

Povedali ste – zbohom
a potom ste sa nevrátili.

Odhádzali ste
celkom obyčajne,
až sa nám zdalo,
že je prídaleko chvíľa,
keď sa to raz stane.
Chceli ste ešte čosi povedať,
ale blesk sťal strom
aby nebolo úrody.
Povedali ste len zbohom,
a potom sa už nevrátili,
to ste nemali.

Emília Benediková
Mária Ďuričková
Ján Fasinger
Ondrej Greško
Zuzana Kristofová
Katarína Libová

Pozostalým vyslovujeme
hlbokú a úprimnú sústrasť.

„Odpochň človek
po únavnej práci.
Dívaj sa na svet
chvíľu z pohody.
Ulietlo všetko.
Nič sa nenavrátí.
Akoby vtáča padlo do vody.“

No nermúť preto.
Nič tu nie je márne.
Životu nestoj po strane.
Čo si sám stvoril
svojou mocnou rukou
naveky ľuďom zostane.“

Spomienka na rodáka
prof. Ing. Štefana Chochola,
CSc.

04. 05. 1923 Veľká Poloma –
24. 08. 2015 Bratislava
Odpochva v rodnej zemi.
Spomína smútiaca rodina.

210 rokov od úmrtia
našho rodáka

MUDr. Peter Madáč (Madács, aj Madách Péter)
☆ narodený 28. 02. 1729 vo Veľkej Polome
† zomrelý 20. 11. 1805 v Rimavskej Sobotě

Stoličný lekár Malohontu a Gemera, fyzikus,
zakladateľ a organizátor verejného zdravotníctva
a autor prvej legislatívno-právnej normy týkajúcej
sa veterinárnych ochranných opatrení
proti šíreniu sa nebezpečnej nákazy hovädzieho
dobytka – slintačky a krívačky, ako aj návodov
a odporúčaní na liečbu nakazených zvierat v r.
1877 schválených a platných na celom území
Uhorska.

Rímskokatolícky farský úrad v Gemerskej
Polome sa obracia na všetkých ľudí dobrej vôle
o finančnú výpomoc pri oprave exteriéru veže
a kostola. Za milodary vyslovujeme vopred srdečne
Pán Boh zaplať!

Zo života základnej organizácie ZO SZPB v obci

Niektorí členovia základnej organizácie sa zúčastnili akcií, ktoré usporiadal Oblastný výbor SZPB v Rožňave.

Okresné oslavy SNP boli usporiadané v neďalekej obci Nižná Slaná, kde pri tejto príležitosti boli vyznamenaní dlhoroční funkcionári základných organizácií SZPB. Medzi ocenenými bola aj naša rodáčka a členka organizácie pani **Zuzana Šomšáková**, SRDEČNE BLAHOŽELÁME!

15. 07. 2015 – Kalište – Stretnutie generácií 2015, na ktorom sa zúčastnili delegácie 14 oblastných organizácií z celého Slovenska.

29. 08. 2015 v Banskej Bystrici sa konali celoštátne oslavy SNP.

Prof. Ing. Štefan Chochol, Csc.

Zomrel vo veku 92 rokov v pokoji, tichosti, bez bolesti, doma. Mal rád piesne rodného kraja a rád spomínal na prežitý čas. Ako mladý začal pracovať na dopravných stavbách, prešiel ich viacero – ako robotník, kancelárska pomocná sila, technik, vysokoškolský učiteľ. Na štúdium si v mladosti musel zarábať, aby mohol študovať. Špecializoval sa na cestné inžinierstvo, projektovanie a stavbu ciest a diaľnic – získal vedeckú hodnosť kandidáta technických vied, bol menovaný za docenta a získal titul vysokoškolského profesora. Svoj vedecko-výskumný a odborný záujem sústredil na problematiku prírodového stavania ciest a technológiu ich výstavby, na šmykľavosť a zvyšovanie protišmykových vlastností povrchu cestných vozoviek, na problémy projektovania ciest a na otázky zvyšovania bezpečnosti cestnej premávky. Vo svojom odbore vyškoliť 13 kandidátov technických vied. V rodnej obci bol verejne činný: pomáhal národnému výboru v obci, v r. 1945 založil a viedol organizáciu zväzu mládeže, vstúpil do KSC. Bol členom miestneho národného výboru a inicioval spojenie Veľkej a Malej Polomy, elektrofikáciu obce a výstavbu futbalového ihriska. Bol rektorom Slov. vys. šk. technickej v Bratislave, námestníkom povereníka školstva a neskôr námestníkom ministra školstva Slovenskej socialistickej republiky (SSR), členom komisie pre školstvo a kultúru Slovenskej národnej rady (SNR), poslancom SNR, ministrom školstva SSR. Dostalo sa mu viacero uznaní, ocenení a vyznamenaní: Za vynikajúcu prácu, Za zásluhy o výstavbu, Rad práce. Hrdina Trate mládeže. V priebehu života mu boli udelené medaily viacerých vysokých škôl, viaceré uznanie rôznych organizácií i pamätné a príležitostné medaily a písomné uznanie. Ku koncu svojho života najradšej spomínal na detstvo a mladosť v Gemerskej Polome. Česť jeho pamiatke!

S
P
O
M
I
E
N
K
A

N
A

R
O
D
Á
K
O
V

Dňa 28. augusta sa konali v našej obci spomienkové oslavy 71. výročia SNP. Usporiadali ich ZO SZPB a OcÚ v našej obci. Pri tejto oslave boli položené vence vďaka na námestí SNP a pri pamätníkoch na Kurtákovej a Flóse. Spomienkových osláv sa zúčastnilo cca 50 občanov našej obce. Slávnostný príhovor k udalostiam spred 71 rokov predniesol starosta obce Ing. Miroslav Michalka.

Dňa 25. 09. 2015 sa konala členská schôdza ZO SZPB, ktorej sa zúčastnilo 58 členov. O aktivitách za minulé obdobie nás informoval predseda p. Juraj Sústrik. V roku 2015 vstúpilo do organizácie 15 členov – sympatizantov v strednom veku. K danému dňu evidujeme 69 členov. Naša ZO patrí medzi najpočetnejšie a najaktívnejšie v Rožňavsko-revúckej oblasti. Pre výbor ZO je to potešujúce a zároveň zaväzujúce.

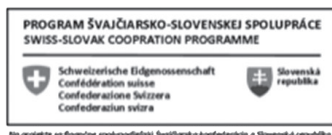

Juraj B a l á ž

Na začiatku tohto roka, v nedeľu 18. januára 2015, v ev. a. v. chráme Božom v Gemerskej Polome sa konali služby Božie, v rámci ktorých bola vyjadrená modlitba (pod ordináciou pani farárky Mgr. Janky Matťovej), ako spomienka na tunajšieho rodáka v tom čase už zosnulého pána Juraja Baláža, ktorý sa dožil takmer 102 rokov. Zomrel v Kanade dňa 7. januára 2015 a ev. cirkevný pohreb v kruhu rodiny a známych sa konal 17. 1. 2015 v meste Welland, v Kanade).

Pán Juraj Baláž (George Balaz, meno po získaní kanadského občianstva) sa narodil 9. januára 1913 v Gemerskej Polome a v roku 1937 sa vysťahoval do Kanady. Bolo to krátko po odchode jeho staršieho brata Ondreja. V tých časoch emigrovalo do zahraničia, za prácou mnoho ľudí so Slovenska, a títo bratia z obce Gemerská Poloma patrili tiež medzi nich. Pán Juraj Baláž sa v Kanade neskôr aj oženil, s dcérou iných vysťahovalcov Paulínou rod. Gálenovou z obce Grlica (dnes Hrílica, okr. Revúca), s ktorou mali spolu dve dcéry. Neskôr pribudli aj vnúčatá a pravnúčatá, a tak celá rodina pána Juraja Baláža v čase jeho osláv 100.-ho výročia narodenia mala viac ako 20 členov. Bolo to v roku 2013, kedy dostal aj blahoželanie od kráľovnej UK, jej veličenstva Queen Elizabeth II, a zároveň kedy ešte pri plnej sile som ho osobne navštívil v mene širšej rodiny jeho už dávno zosnulej manželky Paulínky (Foto: pán G. Baláž a autor počas návštevy u hrobu jeho manželky na cintoríne vo Wellande, Kanada). Počas krátkeho, ale veľmi milého stretnutia vtedy mi pán George Balaz povedal, keď som sa pýtal na jeho recept na dlhovekosť: "Vždy som žil pre rodinu a tvrdo som pracoval, nefajčil som a na píanstvo som sa nedával. Snažil som sa vždy pomáhať aj druhým ľuďom. Vážil som si priateľstvo, čestnosť a prácu iných ľudí. To mi pomáhalo prežiť aj ťažšie obdobia." Aj po odchode do dôchodku, vo veku 70 rokov, bol v neustálej aktivite v rodine a medzi priateľmi. Rád čítal a odovzdával svoje bohaté skúsenosti. Tak vzácny človek, tento rodák zo Slovenska, z Gemerskej Polomy (okr. Rožňava) zanechal hlbokú pozitívnu stopu svojou prácou a čestným životom, aj v ďalekej Kanade. Česť jeho pamiatke!

Doc. Ing. Juraj B. Ďurove, PhD., Košice, august 2015

Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce
www.swiss-contribution.sk

Švajčiarsko-slovenský projekt „Kanalizácia Gemerská Poloma I. a II. Stavba je podporovaný prostredníctvom Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce v rámci rozšírenej Európskej únie.

Stavba kanalizácie a čističky sa pomaly blíži ku koncu

Práce na stavbe kanalizácie a čističky odpadových vôd (ČOV) sa pomaly blíži k svojmu záveru. Pripomeňme si, že samotná stavba začala 3. marca 2014, stavbou kanalizácie a 23. apríla 2014 sa za účasti švajčiarskych partnerov uskutočnilo slávnostné poklepanie základného kameňa. Vzhľadom na zastaranosť projektovej dokumentácie a zmeny legislatívy sa od polovice roka 2014 začala pripravovať zmena stavebného povolenia, ktorá bola ukončená 9. júla 2015. Z týchto dôvodov sa posunul začiatok stavby čistiarny až do druhej polovice tohto roka a finálne ukončenie celej stavby je plánované v máji 2016. V súčasnosti sa finalizuje stavba ČOV, ktorá bude ukončená do novembra a následne sa začne s montážou čistiacej technológie. Začiatkom februára 2016 je naplánované spustenie skúšobnej prevádzky. Zároveň aktuálne prebieha zmena stavebného povolenia pre Stavbu II. Doteraz bolo na projekte preinvestovaných viac ako 3,6 milióna EUR z pôvodnej celkovej hodnoty projektu 5,5 milióna EUR. Z dôvodu kladných kurzových rozdielov ponúkol hlavný donor projektu - Švajčiarska konfederácia, možnosť navýšenia nenávratnej finančnej pomoci o ďalších takmer 650 tisíc euro, čím sa celková hodnota projektu môže zvýšiť až na viac ako 6,2 milióna EUR. Tieto financie by sme chceli využiť na zväčšenie šírky opravy asfaltových povrchov na uliciach, ktoré sú najviac poškodené a na nákup ďalšej techniky, ktorá napomô-

že spracovávaníu biologicky rozložiteľných odpadov priamo v obci. Keďže v súčasnosti rokujeme o možnosti využiti týchto finančných prostriedkov, bola pozastavená realizácia povrchových úprav na vybraných úsekoch kanalizácie. Prosím obyvateľov obce o spoluprácu a trpezlivosť pri stavebných prácach a dočasne zhoršených podmienkach v uliciach našej obce. **Do konca mája 2016 plánujeme všetky stavebné práce ukončiť. Pred spustením**

skúšobnej prevádzky ČOV začiatkom roka 2016 všetkých občanov našej obce pozveme na spoločné stretnutie, na ktorom dostanete kompletné informácie o stavbe, o tom ako máte postupovať, aby ste mohli svoju domácnosť pripojiť do kanalizácie, ako aj o všetkých ďalších náležitostiach. Zároveň chcem opätovne požiadať všetkých občanov, aby nevypúšťali odpad do zatiaľ nedokončenej kanalizácie, ohrozuje tým realizáciu stavby a zvyšuje náklady na prípravu stavby do prevádzky.

d Ď a k u j e m, starosta obce

Oznámenie o vyhlásení OVS

Obec Gemerská Poloma vyhlasuje podľa ust. § 281 až 288 Obchodného zákonníka obchodnú verejnú súťaž na odpredaj **budovy bývalej materskej školy pozostávajúcej zo šiestich bytových jednotiek spolu so zastavaným pozemkom s využitím na kancelárske priestory, bývanie, skladové priestory, resp. iné polyfunkčné využitie.** Znenie súťažných podmienok, vzor súťažného návrhu zmluvy a základnú informáciu o predmete je možné získať

- ★ **na adrese:** Obec Gemerská Poloma, Námestie SNP 211, 049 22 Gemerská Poloma
- ★ **alebo na internetovej stránke:** www.gemerskapoloma.sk
- ★ **e-mailom na adrese:** starosta@gemerskapoloma.sk

Informácie o nehnuteľnosti poskytne starosta obce Ing. Miroslav Michalka, tel.: +421908339408.

Lehota na predkladanie návrhov končí dňa 30.10.2015 o 12.00 hod..

Ing. Miroslav Michalka, starosta obce

REKONŠTRUKCIA priestorov Garni hotel

Garni hotel, ktorý je súčasťou budovy obecného úradu pozostáva z desiatich 2 – 6 lôžkových izieb. Za účelom skvalitnenia poskytovaných služieb obec vlastnými finančnými či ľudskými prostriedkami začala rekonštrukciu týchto vnútorných priestorov hotela. Rekonštrukcia izieb bude v budúcnosti prebiehať výsostne počas zimných mesiacov a je teda rozplánovaná na najbližších 3 – 5 rokov. Pozostáva z vystierokovania všetkých stien a stropov vrátane chodieb a spoločných priestorov (kuchynka, spoločenská miestnosť), výmeny rozvodov teplej a studenej vody, úprava rozvodov kúrenia, úplná rekonštrukcia kúpeľní a sociálnych zariadení. Obec k rekonštrukcii musela pristúpiť z dôvodu zlého technického stavu predovšetkým, sprchových kútov, obkladov, rozvodov vody a viacerých stien. Terajšie poplatky za ubytovanie sú nasledované: do 30 dní 9,00 € / osoba / noc, od 31 dní do 3 mesiacov 6,00 € / osoba / noc, nad 3 mesiace 4,00 € / osoba / noc.

Modernizácia verejného osvetlenia

v našej obci prebieha v rozsahu 67 svietidiel z celkových 256 svietidiel, a to vrátane troch nových stožiarov, nového rozvádzača verejného osvetlenia súčasne s regulátorom a výmeny niektorých častí podzemného káblového vedenia. Dodávateľom celého diela je na základe verejnej súťaže spol. s r. o. ELTODO OSVETLENIE Košice. Celková cena diela je vo výške 115 199,70 € s 5 %-nou spoluúčasťou obce, čo predstavuje 5 760,00 €. Nenávratný finančný príspevok je poskytovaný Ministerstvom hospodárstva SR v zastúpení Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry prostredníctvom operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Nové LED svietidlá značky Siteco predstavujú dnes v tejto oblasti svetovú špičku. Sú montované v dvoch typoch 29 W (6 ks) a 83 W (61 ks) s garantovanou dobou životnosti 60000 svetelných hodín. Po ukončení hlavných aktivít realizácie projektu bude prebiehať päťročné následné monitorovacie obdobie, počas ktorého sa bude vyhodnocovať samotná prevádzka tohto diela ako aj hlavné ciele projektu, a to predovšetkým spotreba a úspora elektrickej energie.

o aktuálnom dianí v našej obci píše
Ing. Miroslav Michalka, starosta obce

Od 01. 09. 2014 vstúpila do platnosti novela zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

v znení neskorších predpisov, ktorý v § 47 ods. 4 ustanovuje na ktoré dreviny je potrebný súhlas na výrub od orgánu štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny a na ktoré dreviny sa nevyžaduje súhlas. Nakoľko obec Gemerská Poloma vykonáva podľa § 69 zákona o ochrane prírody a krajiny v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín v rozsahu ustanoveným týmto zákonom, podľa § 47 ods.3 zákona o ochrane prírody a krajiny vydáva rozhodnutím súhlas na výrub drevín. Tento súhlas sa môže vydať len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvov na zdravie človeka, so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy, pozemku na ktorom drevina rastie, ak žiadateľom nie je jeho vlastník, správca alebo nájomca a po označení dreviny ktorá sa má vyrúbať. Na vydanie súhlasu sa vzťahuje zákon č.71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) a konanie sa začína na základe podanej písomnej žiadosti o vydanie súhlasu na výrub drevín. Žiadosť musí obsahovať náležitosti podľa § 17 ods.10 vykonávacej vyhlášky. V obci Gemerská Poloma platí 1. stupeň územnej ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody t. j. najnižší stupeň. Výrub sa uskutočňuje v case vegetačného pokoja od 01.10. do 31.03.

Drevnú hmotu ako aj zvyšky po výrube je žiadateľ, ktorému bol vydaný súhlas povinný odstrániť z miesta v súlade s osobitnými právnymi predpismi (napr. Zákon o odpadoch) bezprostredne po výrube, najneskôr do 7 dní po jeho uskutočnení. Výrubom dreviny vznikne tzv. Ekologická ujma, ktorú je potrebné nahradiť. Orgán ochrany prírody uloží žiadateľovi v súhlase na výrub povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na vopred určenom mieste a to na náklady žiadateľa.

Podľa § 47 ods. 4 zákona o ochrane prírody a krajiny súhlas na výrub dreviny sa nevyžaduje

a) Na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou a súvislé krovité porasty v zastavanom území obce s výmerou do 10 m² a za hranicami zastavaného územia obce s výmerou do 20 m²,

b) Pri obnove produkčných ovocných drevín na účely výsadby nových ovocných drevín, ak sa ich výsadba uskutoční do 18 mesiacov od výrubu,

c) Na stromy s obvodom do 80 cm meraným vo výške 130 cm nad zemou ak rastú v záhradách a záhradkárskech osadách,

d) pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo pri bezprostrednej hrozbe vzniku značnej škody na majetku,

e) ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov.,

f) ak je výrub preukázateľne nevyhnutný na zabezpečenie starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny a ak ho vykonáva, alebo obstaráva organizácia ochrany prírody,

g) ak orgán ochrany prírody vopred písomne určí, že výrub je preukázateľne nevyhnutný na zabezpečenie starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny,

h) na dreviny inváznych druhov podľa § 7b ods.2,

i) na porasty rýchlorašúcich drevín založené na poľnohospodárskej pôde v súlade s osobitným predpisom a plantáže vianočných stromčekov a okrasných drevín,

j) na územiach so štvrtým alebo piatym stupňom ochrany, kde je výrub drevín zakázaný (§ 15 ods.1 písm. e) a § 16 ods.1 písm. a). § 47 ods. 5 – Ustanovenia odseku 4 písm. a) sa nepoužije v prípade, ak drevina rastie na území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, na cintorínoch alebo ako súčasť verejnej zelene. § 47 ods. 6 – Ten kto z dôvodov uvedených v odseku 4 písm. b) a d) drevinu vyrúbal, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánou ochrany prírody najneskôr do 5 dní od uskutočnenia výrubu. Lehotu na výsadbu nových ovocných drevín podľa odseku 4 písm. b) môže orgán ochrany prírody na základe odôvodnenej žiadosti podanej pred uplynutím stanovenej leho-

ty predĺžiť, najviac však o šesť mesiacov. V prípade, že o výrub drevín žiada obec Okresný úrad Rožňava, odbor starostlivosti o životné prostredie si vyhradil pôsobnosť obce vo veciach ochrany drevín podľa § 13 ods.2 písm. a), § 47 a § 48 zákona č.543/2002 Z. z. na pozemkoch vo vlastníctve obce. Táto pôsobnosť prešla z obcí na Okresný úrad Rožňava od 1.09.2014 podľa zákona č.198/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o ochrane prírody a krajiny. Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny musí obsahovať náležitosti uvedené v § 17 ods. 7 vyhl. MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody. Obci vznikla touto novelou zákona aj povinnosť prikázať vlastníčkovi pozemku na ktorom rastú invázne rastliny aby ich odstránil. Drevinou rastúcou mimo lesa je strom alebo ker vrátane jeho koreňovej sústavy rastúci jednotlivo alebo v skupinách mimo lesného pôdneho fondu. Strom je drevina s diferencovanou stonkou, v dolnej časti vytvárajúci priamy nerozkonárený kmeň, ktorý v hornej časti prechádza do rozkonárenej koruny (§ 36 ods.2 vykonávacej vyhlášky). Ker je drevina s rozkonárenou stonkou spravidla už od bázy (§ 36 ods.5 vykonávacej vyhlášky).

Olexová Erika,
referent ŠOPaK, Spoločný
obecný úrad Štítnik

Správičky z našej knižničky - pripravila D. Č.

Vzdelávame sa a čítame z nových kníh aj v Gemerskej Polome pod týmto názvom knižnica vypracovala projekt na nákup knižničného fondu. Ministerstvom kultúry SR bol projekt schválený a dotácia zo štátneho rozpočtu prostredníctvom MK SR poukázaná na obec vo finančnom náklade jedentisíc eur. Knižnica zakúpila knihy pre širokú verejnosť, a to podľa dostupnosti na knižnom trhu a konfrontácie jestvujúceho fondu knižnice a návrhmi používateľov. Ponúkame niekoľko knižných noviniek.

Beletria pre dospelých

Peniaze sú všetko Mária Ďuranová

Odsúdení prežiť Wendy Holden

Stalker Lars Kepler

Tma Jozef Karika

Valkýry Paulo Coelho

Krajčírka z Dachau Mary Chamberlain

Verenica Jana Pronská

Šváby Jo Nesbo

Na zimu zatvorené Jørn Lier Horst

Ja, Mária Antoinetta Juliet Grey

Zlatokopka 2 Lucia Sasková

Knihy náučné pre dospelých

Výživa a hnojenie záhradných plodín Ladislava Varga, Ladislav Ducsay

Balkón ako záhradka Michala Hrnčiarová

Európske diktatúry 1918 - 1945 Stephen J. Lee

ADHD očami ADHD Martin Antal

Košíkárenie z papiera Hana Čáková

Zelené smoothie Victoria Boutenko

Diablovi spojenci Roger Moorhouse

Vývinová psychológia Luba Končeková

Sebamasaž pre každého Ján Jánošdeák, Ján Jánošdeák

Opravy povrchů v bytě svépomocí Koubek Miroslav

Plísň v domě a bytě Kateřina Klánová

Knihy náučné pre mládež

100 osobností, ktoré zmenili svet Ben Gilliland, Philip Parker

Veľká kniha nápadov pre malé výmyselníčky

Gumičková mánie

Knihy pre mládež

Papierové mestá John Green

Elita Kiera Cass

Slovenské povesti Márie Ďuríčkovej Ondrej Sliacky

Báčky Jean de La Fontaine

Knihy pre deti

Popoluška a zaširoký prsteň

Doktorka plyšových hračiek - Veľká kniha boľáčiek

100 rozprávok o princeznách

Gigantické stroje

O chvíľu sme doma, len si odskočíme do Afriky Oliver Scherz

Leporelá pre najmenších

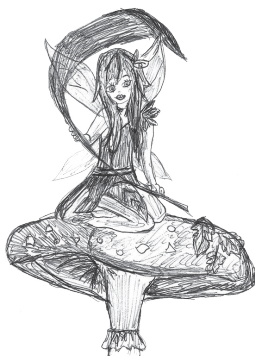
Kničky vo vežičke: Zvieratka

Mickeyho klub: Kniha s puzzle

Traktor

Moja prvá knižnica: Slovíčka

Doktorka plyšových hračiek, poskladaj si rozprávku: Kniha s puzzle

Hostovanie v našej knižnici

Ako sme sľúbili, tak aj plníme. V knižnici medzi deťmi (Andersen 2015) sa usmievali známe tváre, ktoré deti vnímajú ako svojich nasledovníkov, ktoré raz budú ďalej rozvíjať predané skúsenosti svojich predkov. A tak medzi nás prišli naše čitateľky a pravidelné návštevníčky knižnice, členky Miestnej organizácie Matice slovenskej, ktoré ako by sa dohodli, že tento večer bude zdravý a voňavý a priniesli zo svojich výpestkov niekoľko ukážok bylín, ktoré už vykúkali v novom zelenom šate. Pani Lydka s pani Julkou zasvätili deti do tajov pestovania bylín, ktoré môžu v kvetináci, v záhradke, skleníku, či na balkóne dopestovať aj samé. Deti sa nevedeli vynadiť na drobné bylinky v malých nádobách, ktoré majú tak veľkú liečivú moc. Svoje ukážky a rozprávanie spestrili pekným spevom tety Julky. S veľkým úsmevom, fotoaparátom na krku a neskutočne dobrou náladou k nám zavítala aj teta Zlatka z Domu matice v Rožňave, ktorá nám priniesla náruč dobrej nálady, ako ináč knihy a iné drobnosti, ktorým sa všetci potešili.

Večer sa ešte len začal a keďže sa deti počas našich nácvikov vypytovali na nového pána starostu, povedala som si, prečo im to neumožniť. Ale aby to nemali také jednoduché, sľúbila som im „audienciu u starostu“ len v tom prípade, ak stretnutie bude v štýle zasadnutia obecného zastupiteľstva. Pri vyslovení týchto slov deti stíchli, hádam aj začali rozmýšľať čo to vlastne chcem, až jedno vykričlo: „Aha už viem - chcete, aby sme Vás zastúpili a písali miesto Vás!“ Samozrejme veľmi rýchlo pochopili, že bude potrebné viac porozmýšľať a pripraviť sa. Na počudovanie, a po krátkom usmernení, sa veľmi rýchle zorientovali a otázky sa len tak sypali. Zasadnutie sa vydarilo – mali sme prezentáciu, pripravený program zasadnutia, hlasovacie lístky, kopec otázok, zapisovateľku, ba aj záverečné uznesenie. Hádam pán starosta medzi deťmi našiel niekoľko budúcich poslancov.

pokračovanie na str. 7

pokračovanie zo str. 6

Čas už pokročil a deti potrebovali pošteklit' svoje unavené telíčka, preto sme navštívili uja Juraja v telocvični. Spoločne s mladým hráčom stolného tenisu Jarkom nám pripravili priestor pre nekonečné naháňanie a hľadanie malých šibalských loptičiek. Akoby nastal nový deň – nik nebol unavený, každý pohyb bol plný energie a mnoho malých hráčov bolo dosť šikovných, veď rakety a loptičky nevideli prvýkrát. Neprekážalo im, že pravidlá temer nik nedodržiaval, hlavne, že nohy, ruky boli v pohybe a že si každý zabehal. Veľmi ťažko opúšťali telocvičňu, ale nakoniec s diplomom v ruke, sladkou odmenou a malým občerstvením utekali späť do knižnice, kde už čakalo prekvapenie s pánom spisovateľom (Andersenom) a sladká odmena v podobe

dobošovej torty. Videli sme divadielko, ktoré sme si spoločne zahráli s deťmi z materskej školy a spoločne sme sa ukryli v rukavičke. Nezabudli sme si pripomenúť roky spät' v podobe malých prezentácií – všetci sa čudovali, keď sa niektorí po rokoch videli, ako tak rýchle narástli. A tak nás zastihol nový deň, sobota ráno. Prvé očka sa zavreli ráno niečo po tretej hodine, no a tie iné o pol šiestej a vôbec nikomu nevadilo, že budíček bol o pol ôsmej. Hneď ráno všetci preberali zážitky, rozprávali o tom, že by sme v knižnici mohli ostať aj nasledujúcu noc. Čo najviac potešilo – už už chceli, aby bol rok 2016 a nový ročník spoločného putovania rozprávkovým svetom, o ktorí sa vlastne v mnohom zaslúžili naše deti s knihou v ruke.

Materská škola plná detí

Po prázdninách a slnkom zaliatom lete sa začal nový školský rok. Naša materská škola aj v tomto školskom roku otvorila tri triedy. V skupine 2 – 4 ročných detí je zapísaných 20 detí a starajú sa o nich pani učiteľky **Júlia Molčanová** a **Bc. Dušana Hajdúková**. V druhej triede 4 – 6 ročných detí je zapísaných 21 detí. Je to zmiešaná trieda zložená z 10. predškolákov a 11. detí vo veku 4 – 5 rokov. Učiteľkami v tejto triede sú **Edita Gallíková** a riaditeľka **Bc. Eva Žúdelová**. Tieto dve triedy sa nachádzajú v novej budove MŠ. Tretia trieda 5 – 6 ročných detí sa nachádza v budove ZŠ. Je v nej 20 detí – predškolákov a učiteľkami v tejto triede sú **Mária Mišinová** a **Bc. Rozália Albertová**. V rámci

projektu MRK II v našej škole do konca novembra 2015 pracujú asistentky **Lucia Cirbusová** a **Mária Očkaíková**, ktoré striedavo v každej triede pomáhajú zabezpečovať výchovu a vzdelávanie detí z marginalizovaných rómskych komunít. O čistotu priestorov MŠ, donášku a výdaj stravy sa starajú školníčka **Viera Gallová** a upratovačka **Júlia Kraková**. Želáme všetkým deťom, aby v našej materskej škole prežili tie najkrajšie chvíle plné radosti, spokojnosti a s úsmevom na tvári vstupovali ráno do MŠ a tešili sa na zážitky prežité s kamarátmi a všetkými zamestnancami materskej školy!

Bc. Eva Žúdelová

NAŠA ŠKOLA - DOBRÁ ŠKOLA

www.zsgempoloma.edupage.org

Podklady do článkov pre Mgr. J. Krivúšovú pripravili:

Mgr. Jana Ferencová, Mgr. Emília Leštachová, RNDr. Michala Dovalová, Ing. Ľuboslava Kroupová

Pedagogicko-organizačné a materiálo-technické zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom roku 2015/2016

Počet prijatých žiakov: 148 z toho v 1. ročníku: 18. **Počet pedagogických zamestnancov:** 20 z toho: triedni učitelia: 11, vychovávateľky ŠKD: 2, učitelia bez triedy: 1, riaditeľ: 1, zástupca: 1, pedagogickí asistenti: 3, kňazi: 1. **Počet nepedagogických zamestnancov:** 10 z toho: úsek ŠJ: 5, prevádzkový úsek: 4, ekonomicko-administratívny úsek: 1 (+2 na čiast. úväzok). **Počet kmeňových tried:** 11, **Počet odborných učební:** 15 (školské dielne, školská kuchynka, učebňa spoločensko-vedných predmetov (PC 1. stupeň), žiacka knižnica pre 1. stupeň, trieda ŠKD, učebňa kontinuálneho vzdelávania (PC 2. stupeň), učebňa SJL, učebňa AJ, žiacka knižnica pre 2. stupeň, učebňa MAT, učebňa GEO a DEJ, učebňa CHÉ a FYZ, učebňa VÝV a BIO, učebňa HUV, telocvičňa).

Väčšie práce realizované už v priebehu školského roka 2014/2015:

1) vymalovanie telocvične; 2) vymalovanie tried 1. stupňa po výmene okien, hlavných chodieb v hlavnej budove školy; 3) estetizácia vnútorných priestorov školy na chodbách a v niektorých triedach a učebniach malbami; 4) údržba a malovanie coklov, radiátorov v triedach a na chodbách ZŠ; 5) inštalovanie interaktívnych tabulí v počte 4 kusy v triedach na 1. stupni; 6) kompletná príprava triedy pre 1. ročník a pre 4. ročník; 7) zriadenie žiackej kuchynky; 8) vybavenie ŠKD šesťuholníkovými stolmi, stoličkami, taburetkami, kobercami; 9) rozšírenie kamerového systému o triedy ŠKD a chodby na 1. stupni; 10) čiastočná rekonštrukcia areálu školy (zrezanie prestarnutých stromov a kríkov, odstránenie koreňov); 11) rekonštrukcia toaliet pre

chlapcov a dievčatá na 2. stupni; 12) výroba, inštalovanie a výzdoba nástenných panelov; 13) inštalovanie 2 ks protipožiarnych dverí; 14) oprava gumolitu v triede ŠKD a v školskej jedálni; 15) zrekonštruovanie vstupu do novej budovy (schodíky), 16) inštalovanie vodovodnej prípojky na stupačke v hlavnej budove školy; 17) zriadenie druhej miestnosti pre kabinet pomôcok 1. stupňa; 18) príprava odbornej učebne dielne; 19) zabezpečenie potrebných opráv spotrebičov v kuchyni, výmena bojlera; 20) inštalovanie žalúzií v triedach 1. stupňa a v školskej jedálni.

Zabezpečenie potrebných učebných pomôcok z vlastných zdrojov: nástenné mapy, CD prehrávače, reproduktory, florbalová výstroj, rôzny spotrebný materiál na VÝV, ŠKD, krúžkovú činnosť, váha na papier, a pod. **a vďaka účasti školy v projektoch:** a) Nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka na základných školách (učebnice a pracovné listy pre AJ); b) Zvyšovanie kvalifikácie učiteľov telesnej a športovej výchovy (pomôcky pre TV); c) Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí (materiály pre výchovnú poradkyňu); d) Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít (rôzne pomôcky na vyučovacie predmety); e) Podpora polytechnickej výchovy na základných školách (pomôcky pre predmety technika, biológia, fyzika, chémia).

PhDr. Vladimír Vnenčák

*Vitaj, milý žiak/žiačka, od dnes si prvak/prváčka.
Víta ťa tu nová trieda, číslice i abeceda.
My sme veľká rodina, učenie sa začína.*

Už som piatak/piatačka

V rámci učebných osnov školského vzdelávacieho programu absolvovali naši piatáci na začiatku školského roka kurz pod názvom „Už som piatak/ piatačka“. Kurz bol zameraný na adaptáciu žiakov 5. ročníka na 2. stupeň ZŠ, orientáciu v budove školy, získanie základných sociálnych zručností, dodržiavanie bezpečnosti v budove školy pri presúvaní sa do telocvične, odborných učební, ale aj mimo školy v súlade s vnútorným poriadkom školy, dodržiavanie základných hygienických návykov a správne rozdelenie činnosti počas dňa. V závere kurzu žiaci v skupinách zhodnotili úroveň svojich vedomostí a vytvorili plagáty na prebraté témy. Po prezentácii svojich prác získali osvedčenia o absolvovaní kurzu.

Na brány školy zaklopal nový školský rok. V stredu 2. septembra 2015 nastúpilo do Základnej školy P. K. Hostinského v Gemerskej Polome 18 usmiatej prváčikov. Všetky deti, no najmä prváci prišli vyobliekaní s kytičkou kvetov pre svoju prvú pani učiteľku. Niektorí aj bojzljivo, iní zasa s úsmevom na tvári stískali mamkinu či ockovu ruku, ktorá bola pre nich istotou medzi toľkými neznámymi. Pani učiteľka Mgr. J. Ferencová žiakov prekvapila výzdobou - lienkovou triedou, v ktorej ich bude sprevádzať po celý školský rok Lienka Školienka. Domov

si v aktovkách odniesli pekný nový šlabikár spolu s uvítacím listom na pamiatku svojho vstupu do školy. Na druhý deň žiaci 1. ročníka absolvovali spoločensko-vedný kurz - Už som prvak/prváčka, ktorý bol zameraný na adaptáciu a orientáciu našich nových žiakov v priestoroch školy. Koncom prvého štvrťroka sa môžu prváci tešiť na tradičnú slávnostnú pasovačku prvákov - „prijímanie do cechu žiackeho“. Naším prváikom prajeme veľa úspechov, v žiackej knižke samé jednotky a stále dobrú náladu a chuť spoznávať nové tajomstvá.

Kurzy dopravnej výchovy

Neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu v našej ZŠ je aj plnenie priezračných tém. V rámci jednej z nich, dopravnej výchovy, sme 26.6.2015 realizovali pre žiakov 3., 4. a 5. ročníka kurz, ktorého cieľom bolo naučiť žiakov uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov ako chodcov, cyklistov, cestujúcich. Teoretická časť bola zameraná na získanie základných vedomostí, zručností bezpečného správania sa žiakov v rôznych dopravných situáciách a na zopakovanie základných dopravných značiek. Venovala sa pozornosť i osвете – významu nosenia bezpečnostných a reflexných prvkov. Praktický výcvik sa realizoval na Dopravnom ihrisku v Rožňave. Umožnil žiakom uplatniť poznatky a zručnosti, ktoré získali počas teoretickej časti. Naši žiaci sa veľmi radi vžili do role cyklistov a kolobežkárov. Precvičili si jazdu v obojsmernej premávke, jazdu v skupine, jazdu cez rôzne typy križovatiek a v kruhovom objazde, odbočovanie vpravo i vľavo. Získané poznatky v oblasti dopravnej výchovy budú pre žiakov dobrým základom pre ich bezpečný každodenný pohyb v cestnej premávke.

Putovná výstava fyzikálnych pokusov

8. septembra 2015 navštívilo našu ZŠ levické občianske združenie „Spoznávaj vedu“ s putovnou výstavou fyzikálnych pokusov. Zábavnou formou vysvetlili žiakom a deťom z MŠ niektoré fyzikálne javy, pri ktorých si žiaci mohli overiť aj svoje vedomosti a zručnosti. Sami sa mohli presvedčiť, ako napr. pretrhnúť špagát, rozozvučať slamku, postaviť plechovku na hranu alebo ako prepichnúť nafúknutý balón tak, aby nepraskol. Žiakom sa výstava veľmi páčila a jednotlivé pokusy ako aj výkony svojich spolužiakov ocenili potleskom.

TESTOVANIE

Školský rok sa v našej ZŠ začal hneď zostra, pretože sme pokračovali v plnení úloh národného projektu Zvyšovanie kvality vzdelávania na základných a stredných školách s využitím elektronického testovania, ktoré realizujeme už druhý rok v spolupráci s NÚCEM. 23.9.2015 sa žiaci 6., 7. a 8. ročníka zúčastnili testovania funkčnej gramotnosti. Po vypracovaní úloh získali žiaci spätnú väzbu o aktuálnej úrovni svojich vedomostí a zručností z oblasti štatistickej, finančnej, matematickej, čitateľskej a prírodovednej gramotnosti. Úroveň sledovanej gramotnosti žiakov predstavuje jeden z kľúčových ukazovateľov kvality edukačného procesu.

ŽIAKOV

Test bol zložený z úloh prepojených obsahom, ktorý nadobúda kontext reálnej situácie, čím boli žiaci motivovaní riešiť úlohy z bežného života, išlo o praktickú aplikáciu nadobudnutých poznatkov. Test ukázal, že dnešní žiaci majú v tejto oblasti rezervy. 24.9.2015 bol pre žiakov 6. a 9. ročníka pripravený test zo SJL a 25. 9. 2015 títo žiaci riešili úlohy z matematiky. Deviatáci mali možnosť otestovať si svoje vedomosti pred celoslovenským testovaním T9, čo ich môže motivovať k ďalšiemu štúdiu a prehlbovaniu svojich vedomostí. Šiestaci si otestovali svoje vedomosti z 1. stupňa a 5. ročníka a dostali odpoveď na to, či dokážu pohotovo riešiť úlohy rôznych typov a náročností. Ich vyučujúci zistili, ktorým témam sa na vyučovacích hodinách majú viac venovať.

Budú sa dojčatá správať tak, ako je písané v knižke, alebo tak ako to chce matka, alebo ako sa zachce im?

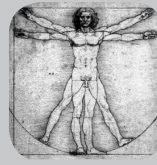
Dieťaťko po narodení je bytosť, ktorú doposiaľ mamička nosila „pod srdcom“ - ona jediná cítila, my všetci sme vnímali, že je to žena, ktorá čaká dieťaťko a nik nevie aké bude mať vlásy a aká bytosť to bude. Po narodení je pre všetkých všetko úžasné, nové, ale aj náročnejšie. Kráľovná Viktória mala deväť detí a všetky sa dožili obdobia dospelosti, čo bolo do istej miery rekord, pretože v tom čase v mnohých rodinách tých čias, ktoré boli rovnako veľké, prežili detstvo len dve-tri deti. Dnes považujeme detstvo za obdobie plynulého rastu, ale ešte veľa treba urobiť, aby sa v ňom dieťa cítilo naozaj bezpečne. Dieťa nám zväčša o sebe dáva vedieť svojim plačom, ba až krikom a vtedy máme zato, že takto prejavuje svoju nespokojnosť, či bolesť.

B o l e s ť je nepríjemná senzorická a emocionálna skúsenosť, ktorá súvisí so skutočným alebo potenciálnym tkanivovým poškodením, alebo je v zmysle takéhoto poškodenia popisovaná. (Medzinárodná asociácia pre štúdium bolesti). Bolesť je vždy subjektívna. Dospelý človek vie bolesť vyjadriť aj verbálne, ale novorodenec len neverbálne, a preto je potrebné ak vie matka bolestivé prejavy dieťaťa rozpoznať čo najskôr a pokúsiť sa zistiť príčinu bolesti a následne ju odstrániť.

1. Prejavy bolesti

a) vokálne - plač, stonanie, krik, vrnenie,

b) telesná aktivita - roztriahnuté prsty na rukách a nohách, tras/tremor, natiahnutie krku a končatín, nepokojné, trhavé, nekoordinované pohyby, striedanie extenzie a flexie (ohnutie a vystretie), strnulosť, stuhlosť, *Morov reflex* - objavuje sa už v 9-tom týždni po počatí a po narodení by mal byť potlačený približne do 2. až 4. mesiaca, funguje ako primitívny spôsob obrany malého dieťaťa, keďže nie je schopné sa brániť iným spôsobom – nedokáže ujsť ani sa aktívne brániť

HĽA ČLOVEK

c) socializácia - odmietanie zrkovitého kontaktu, sklený pohľad, pozieranie sa „cez“, neusmievanie sa, odmieta láskanie, negatívna reakcia na dotyk,

d) vedomie - poruchy spánku, strhávajú sa o spánku, čas spánku je krátky, nepokoj,

e) vitálne funkcie - vzostup pulzu, krvného tlaku, plytké dýchanie, zvýšené potenie, zmena farby (mramorovitá, sčervenanie, bledosť)

f) mimika - tvárový skóring bolesti (Neonatal Facial coding scale – NFCS)

čelo - prítomné vrásky,

obočie - vypuklé zvrátené, priečne brázdny nad a medzi obočím,

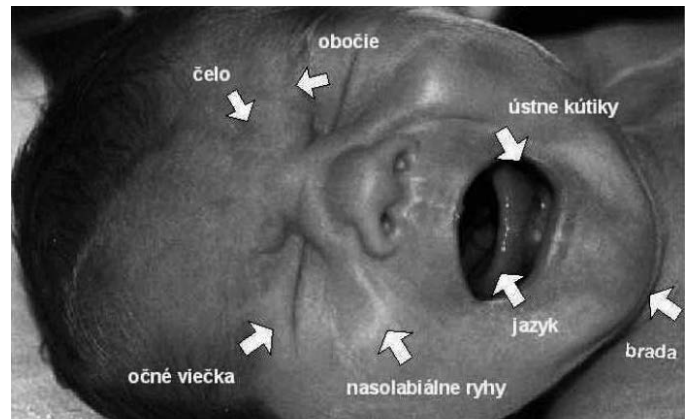
očné viečka - vyklenuté, zvrátené,

nasolabiálne ryhy - zvýraznené, nad nimi vytvorené valy,

ústa - otvorené, ústne kútiky poklesnuté, pery vykrivené nadol,

jazyk - napnutý, okraj jazyka stiahnutý smerom hore, z jazyka vytvorený žliabok, posunutý dozadu,

brada - chvejúca sa.

2. Ovplynenie bolesti

a) behaviorálna starostlivosť

- ochrana pred nadmerným svetlom, hlukom (hlasná hudba, zvuky z vonkajšieho prostredia, intenzita hlasu)

- vyhovujúca poloha (fetálna, klokankovanie, zavinutie dieťaťa)

b) sebaupokojujúce techniky

- ruky spolu,

- pohyb ruka - ústa,

c) relaxačné techniky (využívajú sa pri odberoch krvi a očkovaní dieťaťa)

- nenutritívne sanie, vnem sladkej chuti na štetôčke alebo cumli (sacharóza)

- dojčenie

- odpútanie od pozornosti od bolesti - pesnička, prihováranie sa,

- liečebný dotyk - postupné priblíženie rúk dospelého k telu dieťaťa, jedna ruka sa zľahka kladie na hlavičku dieťaťa, druhá ruka je na podbrušku dieťaťa, dôležité je zotrvať v pokoji až do ukludnenia dieťaťa a nevystavovať ho ďalším stimulom - neprihovárať sa mu, nehladiť ho, oddalovanie rúk musí byť pozvoľné.

V súčasnej dobe vieme, že vystavenie novorodenca bolestivým podnetom bez tlmenia bolesti, môže v neskoršom období vyvolať bolestivejšiu reakciu na rovnako bolestivý podnet. Dieťa sa samo brániť nevie, ale bolesť cíti rovnako ako my všetci. Preto ak je možné chrániť dieťa pred bolesťou a to tým, že rozpoznáme prejavy bolesti ako aj techniky na jej utíšenie, je to v prospech dieťaťa. Najlepšie však pre dieťa je riadiť sa zákonmi prírody. Človek by sa mal od nich odkloniť, len ak nájde lepší spôsob, ako si počinat'.

Mgr. Dana Červenáková

Kyberšikanovanie - 1. časť

Možnosti internetu a moderné komunikačné technológie skrývajú v sebe paradox: dobrá aj zla, môžu život človeka obohatiť ale aj ohroziť. Niekedy hovoríme, že zlé slovo nebolí. Keď nám niekto fyzicky ublíži, môže nás to zraniť ale je pravdou, že nadávka je rovnako neškodná?

Nové prostriedky a možnosti komunikácie (internet) umožňujú preklenúť vzdialenosti medzi ľuďmi. Internet je rýchly a dostupný – nemá časové a priestorové obmedzenie. Vo virtuálnom priestore môže človek vystupovať pod prezývkou, so skrytou identitou, nemusí niesť zodpovednosť za svoje správanie (anonymita). Môžeme prezentovať zo seba a svojho života len toľko, koľko sami chceme (neviditeľnosť). Navyše je tu len malá možnosť kontroly zverejňovaného obsahu, čo dáva ľuďom pocit, že v internete je dovolené všetko (bez cenzúry). Internet je založený na dynamickej zmene, potrebe upútať, zviditeľniť sa. Má schopnosť človeka úplne vtiahnuť lebo podnety, ktoré prináša, bývajú silnejšie a sú dostupné bez námahy. Najmä pre deti a dospievajúcich preto predstavuje potenciál vzniku závislosti.

Predovšetkým anonymita, neviditeľnosť a malá možnosť kontroly vedú k tzv. disinhibičnému efektu – ľudia sú v prostredí internetu otvorenejší, rýchlejšie o sebe prezradia súkromné informácie, menej si strážia svoje súkromie. Ak však o sebe zverejníme súkromné informácie, môže sa nám stať, že sa k nám priblížia ľudia, od ktorých si to nepravíme. Napr. tlak okolia a snaha byť obľúbený prostredníctvom počtu priateľov na sociálnych sieťach môžu viesť deti k tomu, že prijmu „žiadost“ o priateľstvo“ od človeka, ktorého vôbec nepoznajú. Tým mu poskytnú prístup k osobným informáciám, čím sa stávajú zraniteľnejšími. Na sociálnych sieťach navyše nie je ťažké vytvoriť si falošný účet a kontaktovať niekoho pod cudzou alebo vymyslenou identitou.

Kyberšikanovaním nazývame akt, ak jedno alebo viacero detí či tínedžerov zámerne a opakovane trápi, ubližuje, ponižuje alebo ohrozuje druhé dieťa alebo tínedžera cez internet, iné digitálne technológie alebo mobilný telefón. Celosvetový nárast kyberšikanov v poslednom období je alarmujúci, okrem toho až 85 % detí nikdy nepovie žiadnemu dospelému, že bolo obeťou alebo svedkom šikanovania. Kým fyzické šikanovanie je v každom prípade neprijateľné, kyberšikanovanie môže byť rovnako deštruktívne – zanecháva po sebe rany nie fyzické ale emocionálne. Na rozdiel od šikanovania, v ktorom sú obeť a agresor v priamom kontakte, si kyberagresori môžu zachovať určitý odstup od svojich obetí. Ten im zaisťuje istú dávku anonymity a predstavu bezpečia, že na nich nikto nepríde. Zároveň je pre nich

ľahšie zabudnúť na svoje správanie a minimalizovať pocity viny, lebo nevidia dôsledky svojho správania a spôsobenú ujmu. A obeť, ktorá nepozná identitu páchatela, môže stratiť dôveru k ostatným ľuďom. Je však dôležité upozorniť, že rovnako ako niektoré formy kyberšikanovania majú svoj počiatok v úmysle niekomu ublížiť, iné môžu byť dôsledkom vtipu, ktorý sa vymkol z rúk. Napr. podpichovanie medzi kamarátmi, ktoré sa dostane mimo určenú skupinu, môže viesť k strážňovaniu a ubližovaniu. Takéto prípady často prekvapia samotných páchatelov rozruchom, ktoré vyvolali a obvinením z kyberšikanov, ktoré spôsobili bez dôkladnejšieho premyslenia si svojho správania.

Kyberšikanovanie na rozdiel od šikanovania, ktorá prebieha tvárou v tvár, môže prebiehať kedykoľvek v priebehu dňa a preniknúť do miest, ktoré boli predtým vnímané ako bezpečné (škola, krúžky a pod.). Toto veľkou mierou prispieva k psychickému poraneniu obeť, ktorá nadobudne pocit, že sa nemôže nikde schovať, nemá komu veriť a nie je nikde v bezpečí.

Kyberšikanovanie zahŕňa

- ✪ Zasielanie urážlivých správ, správ s výhražným či útočným obsahom na mobil, email alebo v online hre; kyberšikana prebiehajúca prostredníctvom textových správ môže mať podobu opakovaného, vytrvalého zahlcovania obeť veľkým množstvom správ,
 - ✪ ohováranie, rozširovanie klamstiev s cieľom poškodiť niekoho povest' alebo vzťahy,
 - ✪ zasielanie urážlivých komentárov na blog, profil (Facebook, Pokey, Myspace...), zastrašovanie a vyhrážanie sa v chatovacích miestnostiach, zasielanie materiálov a komentárov pod cudzím menom,
 - ✪ vytvorenie falošného profilu obeť, ktorý slúži na jeho obťažovanie, zasielanie zlomyseľných správ z takéhoto profilu známym a kamarátom obeť,
 - ✪ zverejňovanie identifikovateľných osobných informácií o obeť (fotografie, videá, osobná pošta),
 - ✪ fotografovanie obeť mobilom alebo nahrávanie na mobil, zverejňovanie na webe s cieľom zosmiešniť obeť, zahanbiť ju alebo zastrašiť; bežnou a pravdepodobne najčastejšou formou kyberšikanov je happy slapping (voľne preložené ako veselé fackovanie), čo je nahrávanie a následné zdieľanie videozáznamov fyzických útokov,
 - ✪ obťažovanie neustálymi, niekedy útočnými telefonátmi, prípadne opakované prezváňanie alebo odcudzenie telefónu obeť a jeho použitie k otravovaniu ďalších, čím je obeť nesprávne považovaná za agresora,
 - ✪ vytvorenie hanlivých blogov alebo internetových stránok o obeťach.
- Pokračovanie v 2. časti – pomoc rodičom – ako zistím, že sa moje dieťa stalo obeťou kyberšikanovania.*

Vypracovala: Mgr. Jurina Ferencíková, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Rožňava

• skupinová.

Z medicínskeho hľadiska má hudba vplyv na poruchy krvného tlaku, kapilárny prietok, dychovú kapacitu, svalovú tenacitu. Využíva sa ako podporná liečba pri liečbe migrén, ďalej má vplyv na brušné kŕče, na srdcové ochorenia, (hudba, ktorá plynie adekvátne so srdcovou pulzáciou, je podpornou liečbou pri RHB pacientov po IM), slúži ako audioanalgetikum alebo sedatívum; človek s bolesťou počúva hudbu, aby odvrátil pozornosť od bolesti, alebo aby prežívanie bolesti zdánlivo urýchlil vzhľadom na čas plynúci pri počúvaní hudby.

pokračovanie v budúcom čísle

Oznam: od 7. septembra pokračujeme každé 2 týždne so začiatkom o 17. 00 hodine, v kultúrnom dome pri obecnej úrade v Gemerskej Polome.

Muzikoterapia DIS. art. Dušan Zatroch

- pokračovanie z č. 2 -

M u z i k o t e r a p i a je intenzívna relaxácia za účelom zlepšenia kvality života navodená hudbou • pôsobí relaxačne, ukludňujúco a uvoľňujúco • aplikovať sa môže v každom veku, bez ohľadu na pohlavie, sociálnu príslušnosť, vzdelanie a povolanie • je to preventívna liečba, ktorá sa uplatňuje nielen u chorých, ale aj u relatívne zdravých ľudí • je to používanie rôznych foriem hudby pri uskutočňovaní terapeutických cieľov, ktorými sú znovuoobnovenie, udržanie a zlepšenie mentálneho, emocionálneho a fyzického zdravia svojím okamžitým účinkom na náladu môže urýchlil celkový terapeutický proces je vhodná aj pre ľudí, ktorí nepotrebujú žiadnu psychoterapiu, ale má byť posilnená a vybudovaná ich dôvera a pocit sebahodnoty pomáha človeku prekonať bezmocnosť a strach je nezastupiteľná pri liečbe chronických ochorení a stresu jej katarzické účinky priaznivo pôsobia na celý organizmus je to systematická aplikácia hudby riadená muzikoterapeutom rozdelenie muzikoterapie: kreatívna: hudobná tvorba a produkcia; reproduktívna: hudobná interpretácia; receptívna-pasívna: počúvanie hudby zahŕňa využívanie reprodukovanej umelej ale aj živej produkcie hudby i rôznych zvukových zariadení a terapeutických nástrojov • individuálna,

K Ú T I K P O L O M S K E J H I S T Ó R I E

**Viem ako chutí život.
Stokrát prežívam sladko
svoju mladosť, čo dodnes
obraz jej v duši nosím.
Ona mi dávno dala
zbohom a plody jej dní
zohrievajú staré srdce.
- rajs -**

Príbeh poslednej noci na vojne

Začalo sa to asi dva týždne pred civilom. Prišiel za mnou desiatnik z povolania: „Ondro pod so mnou Na zábavu“, on tam mal dievča a povedal mi, že aspoň trochu zabudnem na povinnosti. Tak som súhlasil, sadli sme na motorku a šli do dediny a zábavu. Boli tam pekné dievčatá, tak som šiel tancovať, po zábave sme sa vrátili do kasární. Posledný večer na vojne som sa už tešil ráno do civilu. Ten desiatnik prišiel za mnou, že či sa nejdeme s tými dievčatami rozlúčiť. Ja som povedal, že načo, keď som tam bol len raz na zábave. No vraj sa pýta dievča na mňa. Po dlhšom uvažovaní som súhlasil, a to som nemal, keby som bol tušil, čo sa stane. Zasa sme šli na motorke, ja som šoféroval, on sedel za mnou, po ceste pobežovali zajace a on začal na nich strieľať. Zakričal som aby prestal, že chcem ráno odísť do civilu živý a zdravý, tak prestal. Keď sme došli do dediny, dohodli sme sa kedy pôjdeme spať. Ja som bol za dedinou a po čase k nám prichádzala motorka a v tom zaznel výstrel. Pomyslel som si – zasa bláz-

ni, na ceste strieľajú zajace – no keď vyšla druhá rana, vedel som, že je zle, bola totiž tlmená, chcel nás vraj zastrašiť. Keď odkladal zbraň, odpadol a keď sme k nemu priblížili začal sa dvíhať zo zeme. Vydýchli sme si, lebo keby bol mŕtvy, do civilu by som nešiel. Začalo by sa vyšetrovanie – mimoriadna udalosť. Ani neviem ako sme došli do kasární, po ceste omdlieval a keď ho lekár prezrel povedal mu: „Ty blbče, cos dělal, ještě kousek a jseš mrtvej!“ Až ma zamrazilo. Ráno som šiel na motorke povedať do dediny, že žije a odišiel som do civilu. Po 15-tich rokoch som prechádzal cez Vysoké Mýty a na stanici som stretol jedného majora, ktorého som poznal. Pozeral na mňa, ja som sa usmial a on, že či nie som ten „čiernej četař“, pretože ja jediný medzi veliteľmi som mal čierne vlasy, podľa toho ma poznávali. Povedal mi, že je v civile a že pracuje v zdravotníctve. Veľmi ma to potešilo, že žije a že nakoniec to dopadlo dobre.

Dohovoríš sa a zasmieješ v polomskom nárečí? K. J.

Dák sä zašputalo medzi obodzie, ta ho berco vytálo po garšku.
Motalo sa za zapriahnutými koňmi, nuž utrpelo úraz.

Ozdá klnce hoblovala na tem hoblu, že ho tak zrontovala.(hobel-pomôcka na hobl'ovanie kapusty).
Čo porábala s tým hoblíkom na kapustu, že ho tak zatupila.

Taký búl ak čakôv a ešte sä šrôtál na rôštovanku, tušta s nim tak heglo na tie bláchy, že lem tak zhärmälo.
Opitý sa štvrel na lešenie a spadol s hrmotom na plechy.

Furt sä lem kotí na tem šezlone, a svine jie dobre chlievšky nevyvalá.
Lem polihuje na tej pohovke, nie že by dala sviniam žrať.

Skydál sä do hálbošiny, tušta ho museli za trakom t'ahať.
Spadol do hlbkej priekopy nuž ho museli za „trakom“ t'ahať.
(trak – povraz upletený z nastrihaných handár)

Kyjän sä mu vyšmysla z poriska, ta rozbiel järtop s takym fajín cmierom, sluták porazený.
(kyjän – veľké kladivo na dlhom porisku, järtop – keramická nádoba na mlieko, cmier – cmar, sluták – nešika, hlupák)

Telý školák a vozgre furt pod nosom.
(telý – taký veľký, vozgre – sople)

Lem sä sídlä po tych zlietkoch a furt si daš ožobraši.
Stále loží po nebezpečných miestach a potom sa vždy poraní.

Ta šô ho ozdä laxuje, že tak stuluje tú ritulku, neborätko?
Čo, má hnačku, že tak stíska zadoček, chudáčik?

Šô tomu stariemu nekúpiš menšie tie botoše, keď má nôžky takie ak pípsäre, nevidíš ak mu lôgajú?
Prečo manželovi nekúpiš menšie čižmy, nevidíš ako zle v nich chodí?

(matka odprevádza syna do vojny) Choď syn môj vo svet široký, keď už raz tak musí byť. To naše plemä slovenské i tak sa v biedach dusí. A išiel chlapec belavý, míňali sa letá a naučil sa vo svete, ako sa voľne lieta. Po púšťach lietel po ostrovoch, meral hviezdnaté dráhy, matkino slovo stále v srdci mal, na mysli domou drahý a keď už prešli tri roky, za matkou túžil veľmi a v očiach sa mu zaiskrilo, keď zahrneli delá. **(vracal sa domou, keď ho odstreli a matka ho uvítala týmito slovami)** Už si mi doleteli ty môj sokol sivý, nech ruža vyrastie z tвоеj čistej krvi - v tom čase matka odpadla a odišli do večnosti spolu. V slzách matka sedela a vydýchlo sa jej, a malé útle dievčatko vraví matke svojej: „Čo kropíš tými slzami moje žlté vlásy?“ Matka dcére: „Otec tvoje nechce z hrobu vstať, spod zelenej trávy a nevie, nevie tvoja mať čo svet s tebou spraví. Svet má zbroje, tys bez zbroje, svet veľký tys malá a neviem, neviem komu ťa tvoja mať chovala.“ A dievčatko vraví mame svojej: „Boh má zbroje, svet bez zbroja, Boh veľký a svet malý, ty mamička moja.“

zachovala Mária Madáčová

Čas minulý a predsa nedávny...

Pri zbere faktografických podkladov na tému počiatky odievania v našej obci tak, ako si ho pamätajú naše súčasníčky, sme okrem množstva ošatenia zozbierali a zoskenovali množstvo fotografického materiálu. Začali sme sa rozpisovať takpovediac po poriadku - od narodenia. Zistili sme, že máme veľa fotografií z tohto obdobia - ženy a deti v kočíku. Dnes je kočík pre dieťa samozrejmosťou a zdá sa, že tvorcovia sa veľmi inšpirujú minulosťou (kočík vynášiel záhradný architekt William Kent v r. 1733 a

bol určený mladému vojvodovi z Devonshire, ktorý sa v ňom vozil pre zábavu a ľahalo ho koza), pričom nemôžeme zabúdať na kočíky ako hračky pre malé ratolesti, ktoré sú vernou kópiou detských kočíkov. Kočík bol spočiatku luxusom len pre bohatých ľudí, ale od roku 1920 ho začali používať všetky spoločenské vrstvy. Ani naše mamičky z Gemerskej Polomy sa v minulosti nezaobšli bez tejto praktickej pomôcky. Ponúkame niekoľko pohľadov z našej zbierky.

Sirôtka, zachovala Mária Madáčová

Chodila sirôtka po dvore plačúci, išla na hrob svojej matky. „Vstávaj mi mamičko už ste sa naspali, oplačte siroty, čo ste zanechali.“ V jednom kúte štvoro a v druhom päťoro, oplačte mamičko deväťoro, a keď nevstanete „zbomom ostávajúce, cholem mi mamičko požehnanie dajte.“ „Veď som ti ho dala, keď som skonávala, teraz keď vám treba dá vám pán Boh z neba“.

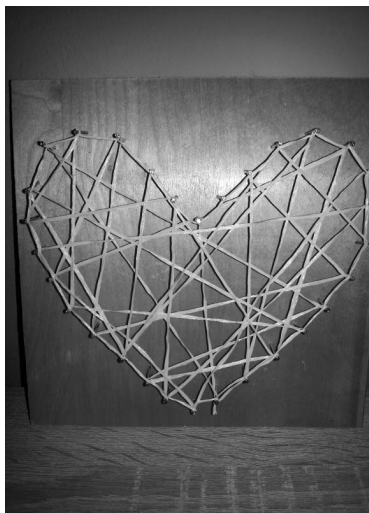
Och tí fanúšikovia

Začala sa znova futbalová sezóna a mimo zážitkov na futbalovom trávniku majú fanúšikovia aj mimo trávniku. Môj kamarát Miro bol starý mládenec a písal II. futbalovú ligu. Raz po zápase šiel s pomedznými na večeru do blízkej reštaurácie. Ani nečakali na „všimné pre rozhodcov“, lebo

domáci prehrali 2:3. Navečerali sa a keďže mali ešte dosť času do odchodu vlaku, šli sa pozrieť na tzv. „Zábavnú lúku“. Stál tam kolotoč, strelnica a iné zariadenia. Zlákali ich a hoci už bola tma, rozhodli sa vyskúšať kolotoč. Napriek tomu, že boli len traja, kolotoč pre nich spustili. Krútili

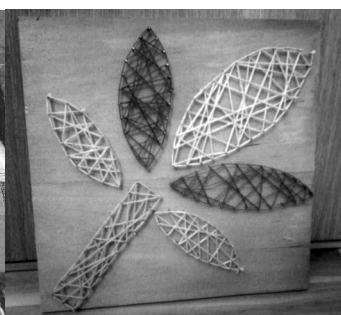
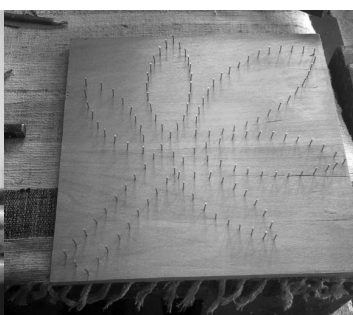
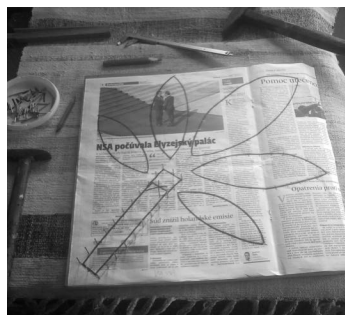
sa, krútili a keď sa im zdalo, že to už trvá nejakú chvíľku začali pokrikovať, aby kolotoč zastavili. Avšak nijaká odozva. Nuž vyzuli topánky a hádzali ich do búdky, kde bola obsluha. Poblednutí ani nevnímali okolie, až sa ktosi, ani ho nezbadali, nad nimi zmlouval a kolotoč zastavil. Rozhodcovia neboli schopní ani zísť dole, keď ktosi zasa prišiel a opäť ho spustil. Našťastie krútenie netrvalo dlho

a oni ako zbití remeňom sa ledva postavili na nohy. Až neskôr zistili, že to zariadil kolotočiarov syn, lebo nevedel stráviť prehru svojich miláčikov. Rozhodcovia to dostali ako „odmenu“ za nepriaznivý výsledok pre domácich. Kamarát Miro už nikdy nesadol na kolotoč a keď nechal svoje deti voziť sa na kolotoči, tak odvrátil hlavu, aby nevyvrátil to chutné, čo na obed jedol.

Vsimli sme si

Dnes vám s veľkou radosťou v našej rubrike predstavujem mladú študentku **Maťku Tomášiková**, ktorá v súčasnosti žije v neďalekej obci, ale srdcom je vždy Polomka. I keď pomenej navštevuje obecnú knižnicu, ale stále je našou čitateľkou a aktívne sa zapája do knižničných akcií. Vždy si rada prečíta naše Polomské noviny a z času na čas aj voľne prispieva. Je neustále dobre naladená a každému rada ochotne pomôže. Možno si to ani neuvedomuje, ale na povolanie, ktorému sa zatiaľ ešte len „priúča“ je už teraz dobre nasmerovaná. Ako študentka má času pomenej, no predsa sa mi stihla pochváliť, že momentálne relaxuje, ako ináč, tvorivou činnosťou, ku ktorej ju priviedol moderný výdobytok dnešnej doby – internet. Občas sa aj mne minú myšlienky, a tak som Maťku nechala voľne rozprávať o jej novej záľube.

Už ako malá som obdarúvala svojich blízkych darčekom, ktoré som sama vyrábala. Nielen z dôvodu, že som nemala peniaze, ale páčila sa mi už samotná činnosť niečo vyrobiť a tiež, že to, čo darujem je absolútny originál. Tento zvyk mi ostal dodnes. K vyrábaniu obrazov z klinecova doviedla potreba sa nejakým spôsobom manuálne realizovať. Chcela som si nájsť činnosť, pri ktorej nemusím príliš rozmýšľať a popustím uzdu svojej fantázie. Na internete som našla tento jednoduchý návod, a tak som raz vyskúšala, čo z toho bude. Na prvý obraz som použila naozaj len čo som našla doma. S doskou ako podkladovým materiálom mi pomohol otec, samozrejme, aj veľkosť klinecova mi vybral on. A ja som si už len našla prvý po-

vrázok, ktorý sa mi zapáčil. Tento môj prvý obraz som venovala práve jemu. Ďalšie obrazy boli motívom podobné, stále som vytvárala srdiečka, avšak rôznych veľkostí, farieb.

Keď som sa osmelila skúšala som aj iné tvary - kvety, alebo písmená z ktorých som vytvárala nápisy. Pri takom náročnejšom obraze, kde pribijem niekoľko desiatok klinecova si fakt oddychnem a uvoľním sa. V budúcnosti by som chcela vylepšiť techniku s písmenami a skúsiť ešte komplikovanejšie motívy.

Väčšinou **výber dreva** nechávam na náhodu, čo nájdem doma, to použijem. S opracovaním mi stále pomáha otec. Čo sa týka povrázku, používam špagáty, alebo vlny do ktorých vpletám kontrastujúcu bavlnku. Všetko vyberám

podľa toho, čo si myslím, že by sa budúcemu majiteľovi páčilo, alebo to zladím podľa miestnosti, kde bude obraz bývať. Zvyknem tiež na zadnú stranu prilepiť nejaký citát či odkaz pre dotyčnú osobu, čím je darček ešte osobnejší a originálnejší.

Výrobu obrazu zvládne každý, kto vie v rukách držať kladivo a má aspoň kúsok trpezlivosti. Nepotrebujeme nič špeciálne - dosku, klinec a nejaký povraz (vlna, špagát, povraz, niť). **Postup je nasledovný:** Na novinový papier si nakreslíme motív (srdiečko, hviezdu, písmená,...), vyznačíme si miesta, kde budeme pribíjať klinec (každých 1; 1,5; 2 cm – podľa veľkosti obrazu), papier si prichytíme lepiacou páskou na dosku a začneme pribíjať klinec. Dávame pozor, aby sme ich

pribili rovno a približne do rovnakej hĺbky. Dáme dole papier s nakresleným vzorom. O jeden klinec si priviažeme povraz a náhodne s ním prechádzame okolo klinecova, pričom vyplníme nakreslený motív. Na koniec nezabudneme urobiť opäť uzlík okolo klinca a obraz je hotový.

Zdá sa, že nie veľmi náročné a zároveň pekné, no zdanie môže klamať. Dozista je potrebná istá dávka trpezlivosti, predstavivosti a tiež aj zručnosti. Prajeme našej Maťke nech sa jej v štúdiu darí, aby aj naďalej ostala dobrosrdečná a usmievavá ako ju poznáme. Už teraz sa teším na naše nové stretnutie v knižnici a prajeme len to, čo po čom sami túži. Do videnia Maťka v Polome.

D. Červenáková

S deťmi sme počas letných prázdnin zmysluplne trávil voľný čas dopoludnia aj popoludní. Vymýšľali sme pre nich aktivity, ktorými sa nielen zabavili, ale sa niečomu aj priučili. Viedli sme aj doučovanie formou hry z predmetov slovenský jazyk, literatúra, matematika, prírodoveda. V mesiaci júl a august sme uskutočnili aktivity ako napr. Opekačka v Martinkove, zatancovali sme si spoločne na diskotéke, v areáli KC sme športovali, aby si deti upevnili svoje zdravie.

Určite neuniklo pozornosti obyvateľom obce ako aj širokej verejnosti popíjanie alkoholu u detí v obci. Z tohto dôvodu sme využili príležitosť, keď nás títo dvaja chlapci navštívili, upravili sme naše pravidelné aktivity a vsunuli sme medzi ne preventívne aktivity na tému „Stop alkoholu“. Najväčšia aktivita počas prázdnin bola komunitná aktivita pod názvom „Rómska pieseň 2015“. S deťmi sme nacvičili a pripravili za krátky čas hudobný program plný tanca a spevu. Týmto by sme chceli deťom poďakovať za ich snahu a šikovnosť.

Komunitné centrum

Polomský kotlík

Vydarená akcia plná atrakcií, súťaží, jedla a hlavne spokojnosti a úsmevu. Takto by sa dalo jednou vetou opísať podujatie pod názvom Polomský kotlík. Nebolo to však prvé takéto podujatie, lebo Polomský kotlík nadväzoval na predchádzajúce podujatie zorganizované začiatkom leta taktiež na futbalovom ihrisku v Gemerskej Polome pod réžiou p. Janky Ciberajovej a p. Aleny Greškovej, ktoré cítili potrebu pripraviť kultúrno-športové podujatie plné hier a zábavy pre deti a mládež v Gemerskej Polome. Polomský kotlík, ako druhé takéto podujatie bolo po prvom úspešnom pokuse ešte úspešnejšie a účasť a spokojnosť návštevníkov, detí aj dospelých o tom svedčili. Okrem šikovných kuchárov, pirohy (vít'azkami sa ky) cez silných mužov v preťahovaní lanom, Chochola preukázala sudov od piva, kde najsilnejší polomec, Ivan Lazor, ktorý zaslaní 66 kg suda nad v pití piva, kde zvíťazil, ale aj futbalistky - Reddevils preukázala budúcnosť - toto mohli zažiť dospelí kotlíka. Nezabudlo pani učiteľky z MŠ súťaže, skákacie hrady, prezentácie vojenskej techniky ASR, prevedenie zásahu dobrovoľníckych hasičov z G. Polomy, karaoke, diskotéka - to všetko urobilo tento deň výnimočným. Je preto nesmierne dôležité a potrebné poďakovať všetkým, ktorí sa pričínili o to, aby sa tieto podujatia mohli zrealizovať. Vďaka teda patrí predovšetkým p. starostovi Miroslavovi Michalkovi, p. Janke Ciberajovej a Alenke Greškovej ako iniciátorom a realizátorom tejto myšlienky, všetkým učiteľkám z MŠ, dobrovoľnému hasičskému zboru z G. Polomy, vojakom z Rožňavy, kuchárom a kuchárkam, všetkým sponzorom a tým, ktorí toto podujatie podporili materiálne, finančne, ale aj dobrovoľnou prácou. Všetkým patrí vďaka a tešíme sa o rok.

Mgr. Miroslav Mat'o

Už dávnejšie som sa pohrávala s myšlienkou pripraviť akciu, ktorá by bola pre všetkých občanov obce. Nielen pre deti, mládež a športovcov, ale pre všetkých obyvateľov obce. Veľa cestujem po Slovensku a v mestách, či dedinách sa organizujú rôzne spoločensko-kultúrne, či športové akcie pre rôzne vekové kategórie. Prepojením všetkých týchto atrakcií postupne v myšlienkach vznikol Polomský kotlík. Po športovo-kultúrnom podujatí spojeného s diskotékou zo začiatku prázdnin, ktoré bolo realizované pre deti a mládež, som sa rozhodla rozšíriť akciu. Svoj nápad som predniesla p. starostovi, ktorý to uvítal. Do akcie sa zapojila komisia kultúry a športu a TJ Gemerská Poloma. Začiatok podujatia sme odštartovali v sobotu 1. augusta o 11 hodine registráciou súťažiacich vo varení na futbalovom ihrisku. Registrovalo sa 13 družstiev z našej obce. Súťaž vo varení som skôr brala ako zábavu pre mládež, a preto som bola rada, že sa prihlásili amatéri, ale aj skúsení kuchári. Komisia počas varenia sa zamerala a hodnotila náladu, čistotu priestoru, priebeh varenia a chuť jedla. Bolo náročné rozhodnúť, pretože všetky jedlá boli výborné, nakoniec o 15 hodine vyhlásila nasledovné umiestnenie:

1. miesto **Pirohárky Andrea Gallová a Soňa Kolesárová**
2. miesto **Bojsotím**
3. miesto **Andy**
4. miesto **Rožňavský polomci**

Pirohárky, ktoré získali prvé miesto, dostali putovnú valašku, ktorá rok bude zdobiť ich kuchyne. Na budúci rok prenechajú valašku ako štafetu ďalšiemu víťaznému tímu Polomského kotlíka. Ale všetkých 13 družstiev si zaslúži veľký obdiv, za odvahu prihlásiť sa do „pilotnej“ akcie, ktorou sme dúfame odštartovali tradíciu. Za odvahu a jedlo boli takisto odmenení cenami od organizátora Espresso OÁZA. Počas varenia boli pripravené rôzne hry a atrakcie pre deti, ako aj pre dospelých: hasičský zásah, prehliadka vojenskej techniky, futbal muži-ženy, dvíhanie sudov piva, preťahovanie lanom, súťaž v pití piva, hry pre deti s učiteľkami z MŠ a rôzne ďalšie. Veselá farma z Rožňavy poskytla skákací hrad pre deti a ponúkala svoje výrobky – syry, grilované

Deti bojovali medzi sebou od najmenších po tie najväčšie. Disciplíny boli rôzne od tých najľahších až po ťažké ako napríklad, tlačenie fúrika, zdolávanie prekážok, preteky zo zviazanými nohami, hádzanie loptičiek do terča a pod. Ale deti aj tak mali najväčšiu radosť z potlesku svojich rodičov, ktorí ich povzbudzovali jedna radosť. A čerešnička na koniec? no samozrejme každé dieťa si za svoju účasť zaslúžilo odmenu ktorou boli rôzne hračky.

Lucka Cirbusová

syry, grilované klobásky a rôzny tovar. Polomskému kotlíku prialo aj počasie, takže večer sa mohla uskutočniť diskotéka s karaoke. Táto akcia sa uskutočnila vďaka štedrým sponzorom, ktorým patrí veľká vďaka. Aj touto cestou sa ešte raz chcem poďakovať všetkým, ktorí mi pomohli túto akciu zorganizovať a pripraviť. Teším sa z pozitívnych ohlasov, ďakujem za pripomienky a príjem rada aj ďalšie vaše nápady na ďalšiu akciu.

Janka Ciberajová

Každý poľnohospodár po zbere úrody bilancuje a hodnotí

predchádzajúci rok a porovnáva s rokom končiacim. Naše Poľnohospodárske družstvo v predchádzajúcom roku malo osiate obilniny na výmere 323,19 ha plus 30,92 ha kukurice na zrno. Z tejto osiatej plochy sa podarilo s veľkými ťažkosťami zobrať 731,1 ton obilia, ktoré sme pre silne premočenú pôdu žali zhruba dva mesiace. Na niektoré pozemky sme vyrážali so žacou technikou aj desaťkrát. Počas daždivého roka sme museli do porastov viackrát zasahovať s ochranou obilnín proti burinám a škodcom ako aj zdolať silný tlak hubových chorôb, a to hrdze pšeničnej a septoriózy. Napriek všetkým prekážkam úroda sa ukazovala slušná. **Avšak zaplavenie štyridsiatich hektárov pšenice v povodí rieky Slanej katastrálneho územia Nadabula a Betliar a jej následné poľahnutie veľmi znížilo celkovú úrodu obilnín, ktorá bola nasledovná.** Pšenica ozimná – 3,15 t/ha, Jačmeň jarný 2,37 t/ha a ovos 1,96 t/ha. Celkový priemer u obilnín dosiahol 2,50 t/ha. Okrem obilnín sme pestovali aj repku ozimnú, ktorú sa podarilo zobrať v krátkom ale suchom období a to s výnosom 2,62 t/ha. Veľmi zle dopadla kukurica pestovaná na zrno v katastrálnom území Betliar na parcele blízko zvernice. Čierna zver dokázala za pár dní zlikvidovať celý porast, z ktorého sa podarilo zobrať len päť fúr kukuričnej siláže. Avšak tento daždivý rok bol dobrý na pestovanie lucerny, z ktorej sa behom roka brala úroda štyrikrát s výnosom 43,95 t/ha v zelenom. Tak ako pri lucerne, aj pri viacročných trávach a lúkach boli porasty dobré, z ktorých sa podarilo urobiť dostatočnú zásobu objemových krmovín pre zabezpečenie chodu živočíšnej výroby. **Ťažšie to bolo s výrobou sena, kde sme sa pasovali s daždivým počasím a využívali na jeho výrobu každý slnečný deň.** So základaním porastov ozimín na hospodársky rok 2014/2015 boli taktiež veľké problémy s naorávku kvôli silne podmočenej pôde v dôsledku silných zrážok. Z tohto dôvodu sme nedokázali zasieť repku ozimnú ani 1 ha. Pod oziminy sa podarilo vybrať parcely s ľahšou priepustnou pôdou vo výmere 72,15 ha, ktorá bola osiata pšenicom ozimnou. S ťažkosťami sa podarilo rozmetať maštalný hnoj a následne ho zapracovať do pôdy hlbokou orbou. Nízky osev ozimín sme sa snažili nahradiť výsevom jarín a

to nasledovne. Pšenica jarná 16,94 ha, jačmeň jarný 89,31 ha a ovos na výmere 31,21 ha. Kukuricu na siláž sme osiali na výmere 84,34 ha. Vývoj porastov pšenice ozimnej v jeseni 2014 bol celkom dobrý. Porasty dobre zakorenili a odnožili, takže do zimného obdobia išli v dobrom kondičnom stave. Boli ošetrené herbicídny prípravkami a v jarnom období prihnojené dusíkatým hnojivom. Jariny boli zasiate v dostatočnej kvalite a v agrotechnickom termíne. Po sejbe jarín neboli takmer žiadne zrážky. Jariny síce dobre vzišli, no v následkom sucha veľmi málo odnožili. A tu začína presne opačný problém aký bol vlni, kedy sme sa v daždi kúpali skoro každý deň. Teraz náš zrak smeroval k oblohe a túžobne čakal, že spoza niektorého kopca vylezie čierne mračno, ktoré pokropí vyprahnutú pôdu. Bolo to však zbytočné. Oproti vlaňajšku v obilninách nebol výskyt hubových chorôb tak silný, aby bola potrebná fungicídna ochrana, no na druhej strane sme viac zabojovali proti živočíšnym škodcom ako sú kohútiky a vošky, ktorým teplé a suché počasie bolo optimálne nápomocné v ich rozmnožovaní a proti nim boli následne na porasty aplikované insekticídy. Vývoj obil-

nín nasledoval, až prišli do voskovej zrelosti, kedy sme dostali, keď aj slabú, ale veľmi osožnú nádielku zrážok. Následkom nich nedošlo u obilnín k zapečeniu a tým k zvýšeniu ich výnosov. Po vlaňajšku sme tohto toku žatvu urobili takmer bez prestávky a v krátkom období, kde u jednotlivých komodít sa dosiahli nasledovné výnosy. Pšenica ozimná 4,82 t/ha, pšenica jarná 2,91 t/ha, jačmeň jarný 3,00 t/ha a ovos 3,69 t/ha. U silážnej kukurici sme čakali vyšší výnos, no napriek tomu, že všetky osiate plochy sa nachádzali na najvlhkejších parcelách aj tak trpela veľkým vlhkovým deficitom. Úroda, pri jej súčasnom zbere, sa pohybuje len od 250 – 300 t/ha. Po skončení zberu kukurice nás čaká príprava pôdy pod seju ozimín a ich výsev na ploche 120 ha. V súčasnosti máme osiatu repku ozimnú na výmere 52,85 ha, ktorá kvôli suchu veľmi nepravidelne vzhádza, došlé zrážky jej iste napomôžu no i tak budú porasty nevyrovnané. Ako posledné práce do zamrznutia pôdy budú rozmetanie a zaorávka maštalného hnoja a ukončenie hľbokej orby.

- polomskí poľnohospodári

Zo života domácich hasičov píše

Dňa 1. augusta 2015 sa uskutočnil veľmi úspešné premiérové podujatie - **Polomský kotlík**, na ktorom nesmeli chýbať aj polomskí hasiči. Kým ženy zastupovali hasičov vo varení výbornej a veľmi úspešnej hasičskej kapustnice, chlapi pripravili pre deti, ale aj pre dospelých zaujímavý program. Ukázali nám ako vyzerá hasičský výjazd, pri hasení provizórnej vaty a horiacej pneumatiky. Naši hasiči sú aj športovci a tak samozrejme nezabudli predviesť ani športový hasičský útok. Najväčšiu radosť deťom prinieslo, keď si mohli sami vyskúšať, že trafiť sa do terča nie je až také ľahké, ale s menšou pomocou sa to nakoniec všetkým podarilo.

Gemerský pohár Vlachovo

Dňa 20. 9. 2015 sa polomskí hasiči zúčastnili hasičskej súťaže o Gemerský pohár. Už 24. ročník tejto súťaže sa konal v obci Vlachovo. Tejto súťaže sa tradične zúčastňujú družstvá spomedzi troch okresov – Rožňava, Revúca, Rimavská Sobota a o umiestnenie bojujú v 4 rôznych kategóriách (muži, ženy, dorastenci, dorastenky). Počasie na súťaži neprialo, dážď značne súťažiacim sťažoval podmienky, no aj napriek tomu sa spomedzi 19 súťažíach Polomci sa umiestnili na peknom 5. mieste s časom 21,46 sec.

S
t
o
l
n
ý
t
e
n
i
s

Na polomskom dni v Polomke sa zúčastnili aj naši hasiči, ktorí obec reprezentovali vo všetkých športových aktivitách. Športovci z jednotlivých obcí si merali sily v polomskom päťboji (lezenie na horolezeckej stene, kopanie futbalových jedenástok, požiarneho útoku CTIF - celoštátna hra PLAMEN, skladanie puzzle, požiarneho útoku). Celkové poradie v polomskom päťboji

určovali umiestnenia v jednotlivých disciplínach. Celkovo sa naši polomskí hasiči umiestnili na 4. mieste. Prvenstvo si vybojovali hasičky v skladaní puzzle, tretie miesto získali v požiarnej útok CTIF a lezení na stene. Z požiarneho útoku žiaľ chlapi skončili na 4. mieste s neplaným pokusom. Zlyhala hasičská technika a nebolo im umožnené pokus opakovať.

Turnaj družstiev v Plešivci, dňa 12. septembra sme sa zúčastnili turnaja družstiev v Plešivci, ktorý A družstvo vyhralo. Bol to 1. ročník a reprezentovali nás: **A družstvo** – Trojan Michal, Trojan Jozef, Leitner Walter; **B družstvo** – Gajdoš Jaroslav, Černická Anna, Černický Maximilian a Ďurán Miloslav posilnil Betliar.

Výsledky v skupinách:

A družstvo

STK G. Poloma A - Tatran Betliar > 3:0 ● Leitner - Ďurán > 3:0 ● Trojan M. - Lipták O. > 3:0 ● Trojan J., Trojan M. - Šebesta ml., Lipták O. > 3:0.

STK G. Poloma A – STK Plešivec C

pokračovanie na str. 18

**Trojan Michal
Leitner Walter
Trojan Jozef**

J
a
n
k
a

F
e
r
e
n
č
í
k
o
v
á

**Plán zberu
komunálneho odpadu
Fúra s. r. o.**

November
05.11.2015 – štvrtok
19.11.2015 – štvrtok

December
03.12.2015 – štvrtok
17.12.2015 – štvrtok
31.12.2015 – štvrtok

**Zber
separovaného odpadu
Brantner Gemer s. r. o.**

November
17.11.2015 – utorok (plasty)
25.11.2015 – streda (sklo)

December
15.12.2015 – utorok (plasty)
23.12.2015 – streda (sklo)

Turnaj o pohár biskupa východného dištriktu ECAV

Už po tretíkrát sa mládež z Gemerskej Polomy zúčastnila turnaja o pohár biskupa východného dištriktu ECAV na Slovensku, ktorý sa konal v Košiciach na Evanjelickom gymnáziu J. A. Komenského. Po úspešnom reprezentovaní cirkevného zboru v predchádzajúcich ročníkoch, keď sme sa v roku 2013 prebojovali až do celoslovenského finále o pohár generálneho biskupa ECAV, kde sme získali 2. miesto, v nasledujúcom roku 4. miesto sa napokon naše putovanie skončilo ešte v základnej skupine, pretože sme sa dostali do takzvanej „skupiny smrti“ kde na nás čakali mužstvá víťazov minuloročného

celoslovenského pohára a víťaza tohtoročného pohára. K nášmu neúspechu sa podpísala aj skutočnosť, že sme sa na poslednú chvíľu dozvedeli, že vek účastníkov je obmedzený na 15-25 rokov, a tak mnohí z tých, ktorí spolu s nami celý rok trénovali, sa zúčastniť nemohli, dokonca ani najkúsenejší účastník a opora v bráne Marek Vais. Smutný bol aj pán farár, že si nemohol kopnúť do lopty. Je to však pre nás nová výzva do budúceho roku, pretože víťaz celoslovenského turnaja o pohár generálneho biskupa sa zúčastní turnaja najlepších tímov vyše grádskej štvorky.

Mgr. Miroslav Maťo

pokračovanie zo str. 17

**S
t
o
l
n
ý
t
e
n
i
s**

► 3:0 ● Leitner - Drenko > 3:0 ● Trojan M. - Molnár > 3:0 ● Trojan J., Leitner - Kamenský, Drenko > 3:0 ● **V skupine sme obsadili 1. miesto.**

B družstvo

STK G. Poloma B - ŠKST Gočovo > 3:0 ● Gajdoš - Bobřík > 3:0 ● Černický - Rochfaluši > 3:2
Černická, Černický - Naňo, Bobřík > 3:1.

STK G. Poloma B - STK Plešivec A > 1:3 ● Gajdoš - Oleár > 2:3 ● Černický - Šofranko > 3:0

Černická, Černický - Nemčok, Oleár > 0:3 ● Gajdoš - Nemčok > 2:3 ● **V skupine sme obsadili 2. miesto**, turnaj pokračoval druhou časťou – tzv. pavúk.

Štvrté finále

STK G. Poloma A - STK Plešivec B > 3:1 ● Leitner - Pulen > 3:0 ● Trojan M. - Slovák > 3:0 ● Trojan J., Trojan M. - Drenko, Pulen > 1:3 ● Leitner - Drenko > 3:0.

STK G. Poloma B - STK Honce > 1:3 ● Gajdoš - Ambrus > 0:3 ● Černický - Gallo P. > 1:3

Černická, Černický - Repiský ml., Gallo P. > 3:1 ● Černická - Ambrus > 1:3.

Semifinále

STK G. Poloma A - STK Honce > 3:0 ● Trojan M. - Gallo

UŠETRITE DESIATKY EUR ROČNE
uzatvorte si najlacnejšie povinné zmluvné poistenie a havarijné poistenie Vášho auta

■ Poistenie domova a domácnosti

■ Životné poistenie

■ Vyberieme Vám najvýhodnejšiu HYPOTÉKU

■ Zrefinancujeme Vám nevýhodné ÚVERY

■ Realitná činnosť

K o n t a k t: Jarmila Očkaiková, Námestie baníkov 1, Rožňava

Telefón: 0907 990 052

Tel.: 0902 222 931

✂ strihanie

✂ čistenie očí a uší

✂ strihanie pazúrov

✂ poradenstvo

✂ vyčesávanie

P. > 3:2 ● Leitner - Ambrus > 3:0 ● Trojan J., Trojan M. - Repiský ml., Gallo P. > 3:0.

Finále

STK G. Poloma A - ŠK Jablonov n/T > 3:2 ● Leitner - Balázs ml. > 0:3 ● Trojan M. - Herczeg Att. > 3:0 ● Trojan J., Leitner - Balázs st., Herczeg Att. > 3:2 ● Trojan J. - Balázs ml. > 0:3 ● Trojan M. - Balázs st. > 3:1.

Tak ako po iné roky, v októbri nám už začínajú dlhodobé súťaže. Prihlásené máme 3 družstvá mužov a 1 družstvo žiakov. A družstvo mužov - 4. liga Spiš - Gemer ● B družstvo mužov - 5. liga Gemer ● C družstvo mužov - 6. liga Gemer ● družstvo žiakov - 2. liga Spiš - Gemer.

Program družstiev ● A družstvo mužov ● 1. kolo > 04. 10. 2015 > 10.00 h. > STK G. Poloma A - Geológ Rožňava D ● 2. kolo > 11. 10. 2015 > 14.00 h. > STO BBF Spišská Nová Ves B - STK G. Poloma A ● B a C družstvo ešte nemali rozlosovanie ● Žiaci > 1. turnaj > 14. 11. 2015 > 9.00 h. ● v G. Polome. ● Ostatné rozlosovanie nájdete na webovej stránke klubu, www.stkgemerskapoloma.cekuj.net

Z á u j e m c o v i a o stolný tenis nás nájdú v telocvični pri ZŠ
● utorok > 17.00 - 19.00 h. > tréning ● štvrtok > 17.00 - 19.00 h. > tréning ● piatok > 17.30 - 20.30 h. > zápasy 5. a 6. liga ● sobota > 17.00 - 19.00 h. > tréning ● nedeľa > 09.30 - 12.30 h. > zápasy 4. liga.

spracoval Juraj Galajda

Polomské noviny

♦ vychádzajú štvrt'ročne pre občanov obce Gemerská Poloma

♦ **Vydavateľ:** Obecný úrad Gemerská Poloma, Námestie SNP 211, 049 22 Gemerská Poloma, IČO 00328227, ISSN 1339-1267

♦ Reg. č. EV 3105/09 - registrácia 22. 01. 1996

♦ **Zodpovedný redaktor:** Ing. Miroslav Michalka ♦ **Redakčná rada:** Dana Červenáková, Mgr. Jana Krivušová

♦ **Ilustrácie:** Bc. Stanislava Červenáková ♦ **Foto:** Ondrej Greško ♦ **Adresa:** Obecný úrad Gemerská Poloma

♦ **e-mail:** obec@gemerskapoloma.sk, kniznica@gemerskapoloma.sk

♦ **Tlač:** Tlačiareň OTOPRINT Rožňava ♦ **Počet výtlačkov:** 700